

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, za pol leta 2 K in za četr leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat 15 v, za dvakrat 25 v, za trikrat 35 v. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede popoldne. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Volitve za lenarški okrajni zastop.

V ponedeljek, dne 16. okt. volijo v ta doslej po večini narodni okrajni zastop veleposestniki, dne 18. oktobra trga Sv. Lenart in Sv. Trojica, dne 19. oktobra pa kmečke občine. Volitev se vrši dne 16. in 19. oktobra ob 10. uri popoldne v prostorih okrajnega zastopa pri Sv. Lenartu. Več nego 20 let že vodijo ta okrajni zastop sami kmetje in gospodarji v zadovoljstvo celega okraja. Poglejmo, kaj je storil ta zastop v zadnji svoji dobi.

Naloga okrajnih zastopov je pred vsem ta, da skrbijo okrajem za dobre ceste. Teh smo dolgo pogrešali tudi v lenarškem okraju, česar so bile mnogo krive občine same, ki se niso mogle zjediniti za gotove proge. Vse ovire pa je zmagal sedanji okrajni zastop pod modrim načelnikom g. Fr. Wellom in njegovim namestnikom, vrlim poslancem Rožkarjem. V nekaj letih so se naredile tri jako potrebne ceste k Sv. Juriju, k Sv. Rupertu in k Sv. Benediktu; prva bo skoro zvezana z jakobško okrajno cesto v mariborskem okraju. In okrajni zastop je modro gospodaril. Sedaj, ko so ceste urejene, so tudi že plačane in vendar doklade niso bile Bog ve kako visoke kljub velikim stroškom. Navadno so znašale 30 %, enkrat 60 %, enkrat 50 %, letošnje leto 31 %. Skrbel je tudi, da so bile ostale okrajne ceste vedno v dobrem stanu. Za povzdigo živinoreje je priredil vsako leto premiranje goveje živine in bikov.

Ti lepi uspehi, na katere smo ponosni Slovenci lenarškega okraja, pa so bili le mogoči, ker vodijo okrajni zastop v

resnici pravi kmetje, ki imajo sree za svoje trpeče sbrate in smisel za napredek kmečkega ljudstva. Mislili bi, da ga ni nezadovoljneža v okraju, ne nasprotnika tem požrtvovalnim možem, saj so izvršena dela v korist posameznikom in celemu okraju. Pa ni tako! Komu pa ne ugaja to delo, komu so zoperni ti lepi uspehi? Čujte in strmite! Tržanom lenarškim in trojiškim, ki so pozabili, da jih je rodila slovenska mati, in nekaterim njihovim zaveznikom, ki pljujejo v svojo lastno skledo. Ti agitirajo na vseh krajih, da bi dobili okrajni zastop v svoje roke.

Kmetje lenarškega okraja, ki ljubite svoj kmečki stan in svoj slovenski narod, čujte: tržani bi vas radi dobili v svojo pest. Ali imajo nemškutarški tržani sree za slovensko ljudstvo? Nikdar in nikoli! Ko je še nepozabai (!) Mravlak vodil okrajni zastop, se za kmeta ni nič storilo. Pač so delali obljube, a jih niso nikdar izpolnili. Kako je delal Mravlak za kmeta, vsi dobro vemo. Še so nezacejlene rane, ki jih je vsekal ta goljuf mnogim našim ljudem, ki so preslepljeni bili vložili denar v njegovo „voršuskaso“. Do 20.000 K je izginilo takrat vsled dobrega Mravlakovega gospodarstva. In to je bil po veliki večini kmečki denar, težko prisluženi krajcarji. In da niso Lenarčani šli s trebuchom za kruhom, imajo zahvaliti le naše kmečke ljudi, ki so v svoji preveliki dobrosrčnosti odstopili takrat 25 % od kapitala. Vsled naše dobrote so si ti ljudje pomagali na noge. In kako povračajo te dobrote? Še nam je v živem spominu, kako divje so napadali poštene naše mladence pred 2 leti pri Sv. Trojici in pri Sv. Lenartu na ulici in po časnikih. Letos so si osnovali novo „voršuskaso“, še več, podružnico „Südmarke“ so si osnovali dne 3. septembra,

podružnico onega nemškega društva, ki boče s svojim denarjem pokupiti slovenska posestva in na njih Nemce naseliti. Privabili so Nemce in nemškutarje od vseh strani, ki so se nesramno norčevali na slovenskih tleh iz slovenskega ljudstva.

In takim ljudem naj bi prepustili vajeti v okrajnem zastopu? Sovražniki naše vere in našega naroda naj bi vladali kmete? Tega ne pripustimo! To se ne sme zgoditi! Oba trga imata itak 11 udov v okrajnem zastopu, torej tretjino vseh udov, in vendar komaj 3 % vseh davkov plačujeta. Ti naj bi vladali kmete, ki plačujejo 97 % dače? To bi vam bilo gospodarstvo! Ptujski okrajni zastop je hitro zvišal doklade od 30 % na 50 %, ko so ga dobili Ptujčani v roke in to brez vsake potrebe. Konjiški okrajni zastop, ki ga vodijo tržani, je poslal tudi Lenarčanom podporo iz dobička svoje hranilnice, ko ima poravnati na tisoče dolga pri konjiški železnici. Laški okrajni zastop dovoljuje za „šulferajn“ posebne svote, mesto da bi skrbel za kmete. Tako znajo nemškutarji gospodariti! Lenarški trg si je pri okrajnem zastopu najel posojila 8000 K, da bi se okrajna cesta skozi trg proti Sv. Juriju delala mimo Sekola. To svoto ima vrniti, a je še ni vrnil in je ne meni vrniti. Hotel je tudi, da bi kanale za lenarški trg plačal okrajni zastop. Tako predrzni so sedaj, kaj bi še bilo, če bi ti ljudje dobili v svoje roke okrajni zastop?!

Ponosni slovenski veleposestniki, vrli župani in zavedni volilni možje lenarškega okraja, pridite zato dne 16. in 19. okt. do zadnjega vsi na volišče in oddajte glasove možem vaše krvi, vaše korenine! Za kandidate so izbrani taki vaši tovariši, ki so vredni vašega zaupanja, ki ljubijo Boga in svoj

LISTEK.

V spomin † dekana J. Žičkarja.

(Ob njegovem pogrebu dne 2. vinotoka 1905 v videmski cerkvi govoril prof. dr. Anton Medved.)

Haec dicit Filius Dei . . . : Novi opera tua et fidem et charitatem tuam.
To govori Sin božji: Poznam tvoja dela in vero in ljubezen tvojo.

A p. 18 s.

Katera hiša ne bi žalovala, ako nesejo njenega blagega gospodarja k pogrebu?

Kateri otroci se ne bi jokali, ako spremljajo svojega predobrega očeta k hladnemu grabu? Neizmerna ljubezen in globoka hvaležnost jim takrat napolni s tugo srce, s solzami oči in s skelečo skrbjo vso dušo.

Žaluj torej danes, ti tako lepa videmska cerkev; skrij krasoto svojega obličja in ognji se s črnim prtom, z znamenjem hude žalosti; tvoji zvonovi naj zaplakajo, da se bo čulo čez hrib in dol, tvoje orglje naj zapojejo najgamljivejše žalostinke! Zakaj? . . . Ah, tvojega blagega in modrega gospodarja nesejo k pogrebu!

Žalujte danes, vi možje in žene, žaluj vsa mladina, vsi sinovi in hčere videmske župnije! Zakaj? . . . Ah, vašega premilega

duhovnega očeta spremljamo k hladnemu grabu!

Danes je dan velike žalosti za Vas. A ne samo za Vas, temveč za vso obširno videmsko dekanijo, za zlate ravnine in prijazne gorice ob pobožju bistre Save. V odkritosrečni žalosti se pa združi z Vami tudi vsa lavantinska škofija, da — vsa naša draga domovina.

Ta splošna žalost pride iz globočin tisočerih src; ne da se ukrotiti, ker objokujemo preveliko izgubo. Ljubi Bog, zakaj si nam vzel tistega, ki nam je toliko koristil in katerega bomo tako težko nadomestili? Zakaj je kruta smrt tako zgodaj, tako nenadoma, tako grozovito pokosila tistega, ki je bil nas vseh ljubljeneč? O Bog, hud je udarec, s katerim nas je Tvoja šiba zadela, strašna je rana, katero je vsekal v naših srcih meč Tvoje previdnosti!

Preljubi! Tukaj sredi med nami počiva v prerani trugi tisti, kojega smrt nam je toliko žalost prizadjala, prečastiti gospod duhovni svetnik, dekan in župnik na Vidmu, Josip Žičkar. Njegovo vzgledno življenje in neumorno delovanje je bilo mogočen povod in vzrok naše ljubezni in našega spoštovanja do njega. Ozmimo se nekoliko nazaj na to življenje, da se naša ljubezen do nepozabljivega pokojnika tembolj

vkorenini, iz nje pa požene nevsahljive kali — prijazen spomin na njega!

Prečastiti g. dekan Žičkar je bil rojen dne 12. svečana 1846. l. v občini Raztez, v sosedni rajhenburški župniji. Stariši njegovi so bili kmečkega stanu, a imoviti, zraven pa pošteni, pobožni, pravi vzor za vsako krščansko hišo. Svojemu sinu Jožefu so vsadili v srce žlahtno rožico žive vere in neomahljive čednosti, kar je največja in najdragocenejša dota za vsakega otroka. Ker je sin že v prvi mladosti kazal posebne dušne zmožnosti, so ga dali stariši po izvrstno dovršeni ljudski šoli v Rajhenburgu v latinske šole v Celju. Tudi na gimnaziji je bil Josip Žičkar vedno odličen učenc; vsaj je imel v obilni meri tista tri neprecenljive lastnosti, ki najlepše krasijo dijaka, le-te so: naravna, izvanredna nadarjenost, marljivost in neomadeževana čistost v vsem obnašanju. Dovršil je latinske šole, seve, z odliko. Kam bi potem šel, se mu ni bilo treba veliko pomišljati. Njegovo pobožno srce mu je velelo v bogoslovje, da bi duhovnik postal. To je tem raje storil, ker so tudi njegovi stariši imeli edino željo, da bi nekdanj svojega sina videli kot duhovnika pred oltarjem; a gorečo željo svojih starišev izpolniti je smatral Žičkar, kakor vsak dober otrok, za sveto dolžnost. Da je bil tudi v bogoslovju cvet svojih tovarišev, ni treba posebej nagla-

slovenski dom, ki bočejo pričeto delo posebno glede cest krepko nadaljevati, da bodo sčasoma vsi kraji imeli dobre ceste. Lenarški okrajni zastop je bil doslej v rokah slovenskih kmetov in v njihovih rokah mora ostati v bodoče. Da se to zgodi, udeležite se vsi volitve, ki je tako važna, da bo naša zmaga slavna, da bodo v sredini naših Slovenskih goric tudi v bodoče vladali verni, rodoljubni Slovenci, ne pa ljudje Prusaki, Bismarkovci, ki bi že danes rajši bili pod nemškim cesarjem nego jutri. Zato pa na delo! Bog in sreča junaška! Ne vdajmo se!

Politični ogled.

Državni zbor. Le kratko časa je trajalo tokrat zasedanje državnega zbora, od 25. septem. pa do 7. okt. Žalostnega pomena je bila ta doba, ker je slovenskim volilecem vzela nemila smrt zelo delavnega poslanca Josipa Žičkarja. Peljal se je na Dunaj, da bi tamkaj opral madež, katerega so hoteli nekateri ljudje pritisniti poštnim Videmčanom na čelo, namreč z oami „videmskimi tolovaji“. Toda svoje srčne želje ni mogel več izpeljati. Izročil je torej interpelacijo državn. poslanec Berk su, ki jo je v državnem zboru istinito vložil. Krivica, ki se je zgodila Videmčanom, je vnebovpijoča in zato je pričakovati, da se jim velika škoda popravi. Poslanec Robič je interpeliral zaradi okrajnih zastopov Celje in Slovenjgradec, kjer Nemci nočejo voliti in zaradi tega okraj. zastopi ne morejo delovati. Zaradi postopanja policije v Brezicah proti Slovincem je interpeliral poslanec Ploj. Izmed slovenskih poslancev so govorili Šuklje zaradi izseljevanja dolenskih kmetov v Ameriko in dr. Šusteršič za razširjenje volilne pravice. Slovenski katoliško-narodni poslanci so se pokazali zopet zelo delavne in sposobne zagovornike ljudskih teženj.

Deželni zbori. Deželni zbori so začeli delovati. Štajerski deželni zbor bo se sešel dne 18. t. m. Predložena bo zopet lovska postava, ker zaradi nekaterih nevažnih pomanjkljivosti ni dobila cesarjevega potrjenja. Nemški poslanci zahtevajo nekaj hiralnic za nemške kraje. Zaradi slovenske kmetijske šole se ni drugega nič storilo, nego da so si komisije ogledale več prostorov, kjer bi bila nova šola primerna. Predložil se bo poslanec tudi proračun za l. 1905. Pri tem bodo imeli Slovenci dovolj priložnosti, da seznanijo nemške poslance s svojimi zahtevami.

šati, kajti njegove lepe lastnosti se niso zmanjšale, temveč so z njegovimi leti rastle v popolnosti. Že v tretjem letniku je bil duhovnikom posvečen, dne 21. julija 1870. l. Prihodnje leto 1871. poslali so ga takratni knezoškof Jakob Maksimilijan v Vojnik za II. kapelana. Po štiriletnem službovanju v Vojniku je prišel za II. kapelana v Celje, katero službo je opravljal deset let. Od 1885 do 1887 je bil potem mestni vikarij v Celju. Leta 1887. pa je postal župnik v Vitanju, v goratih krajih ob južnem vznožju zelenega Pohorja. Trinajst let je pastiroval v zelo razširjeni župniji; dne 26. sušca 1900 l. pa je bil imenovan za župnika in kmalu pozneje za dekana na Vidmu. Na le-tem mestu mu je Bog, žal! samo pet kratkih let odmeril v plodonosno delovanje, kajti minulo sredo, dne 27. kimovca ga je poklical v večnost, upamo, da v zasluženo večno veselje. Umril je blagi dekan v samostanu o. o. piaristov na Dunaju, spreviden v poslednjih trenutkih svojega življenja.

To so najvažnejši podatki iz življenja rajnega dekana Žičkarja. Priprosti so, skromni, kakor so bile večinoma skromne službe, katere je gospod dekan po božji odločbi opravljal. A mi moramo človeka soditi le po zvestobi, natančnosti in vnetosti, s katero je opravljal svojo službo, in naj si je

Volitev na Koroškem. Tudi tokrat so še Slovenci propadli! Dne 10. t. m. je bil izvoljen državnim poslancem g. Zaifric iz Miklavca s 2253 glasovi. Slovenski kandidat g. Grafenauer je dobil 2169 glasov, torej 84 glasov manj nego Zaifric. Dasi nas Slovence boli ta poraz, vendar je razlika glasov tako majhna, da koroškim Slovincem ni obupati. Če bodo delali vrlo naprej za narodno probujbo, bo prihodajič brezdvomno zmaga njihova. Žalostno je bilo, da je izmed slovenskih listov tudi liberalni „Slov. Narod“ delal slovenskemu kandidatu težkoče. Tako ravnanje se imenuje izdajalsko!

Slovenski kmetje v boju! Med gospodarskimi stvarmi prinašamo danes poročilo o velikem boju slovenskih kmetov iz ljubljanske okolice z meščani zaradi podražanja mleka. Upamo, da bodo kmetje v tem boju zmagali. Zdaj so si ustanovili tudi mlekarstvo zadružno za okolico, da se bo prodaja mleka uredila. Ko bodo to stvar srečno izpeljali, pa mislijo ustanoviti zadržno mesnico. Meso po večjih mestih je sedaj strašno drago, cena živini pa ni poskočila v tem razmerju, lep dobiček smukne torej mesarjem v žep. Kmetje ljubljanske okolice pa so prepričani, da bodo oni dobili ta dobiček, če ustanovijo svojo mesnico. Imajo celo prav! Naši štajerski kmetje pa imajo tukaj lep vzgled za geslo, katero tolikokrat ponavljamo kmetom: V združenju je moč! Glasilo katoliško-narodne stranke „Slovincem“ stoji v tem boju ob strani kmetov, a liberalni „Slovenski Narod“ nesramno hujska proti kmetom. V liberalnem taboru se nikdar niso nahajali prijatelji kmetov. Slovenski kmetje, zapomnite si to dobro!

Na Kranjskem so se izvršile v politični službi velike izpremembe. Deželni predsednik baron Hein, velik neprijatelj Slovincem v obče in kmetskega stanu posebej, je moral pobrati svoja šila in kopita ter jo pobrati na Dunaj. Na njegovo mesto je prišel dvorni svetnik Švarc iz Trsta. Mnogi menijo, da bo katoliško-narodna stranka sedaj, ko je odšel Hein, odnehala z obstrukcijo. Toda iz katoliško-narodnih krogov samih ne pride nobena vest, iz katere bi se dalo za gotovo sklepati, kako stališče bo zavzela stranka v prihodnjem zasedanju deželnega zbora. Toliko pa se že lahko naprej pove, da samo zaradi Heinovega odhoda katoliško-narodna stranka ne bo odnehala od boja, ker njej se ne gre za osebe, ampak za stvar. In ta stvar je sedaj: Spremenitev volilne pravice. Pri zadnjih volitvah je bilo oddanih za katoliško-narodno stranko 37.412 glasov in za to je dobila 16. poslancev. Za liberalno stranko je bilo oddanih 6399 glasov, in za to imajo 9 poslancev. Za Nemce je bilo od-

bila še tako nizka. Najvažnejše vprašanje po smrti kogarkoli ni: Kaj je bil? Kaj je postal? temveč: kaj je storil, kako je deloval, kako je živel? To je edino pravo merilo za vsakogar. Po tem načelu sodimo tudi nepozabljivega nam dekana Žičkarja!

Jaz sem v dnu svoje duše prepričan, da v tem oziru govorim v imenu nepristranske pravičnosti, ako rečem: rajni g. Žičkar je bil popoln mož kamorkoli je bil po božji naredbi postavljen. Bil je značaj, čist kakor biser, za svoj vzvišen poklic vnet z mladeniškim ognjem apostolskega oduševljenja. Bil je vedno delaven, kakor mravljica, vstrajen, kakor lastavica na daljnem potovanju, plemenit po vsem svojem mišljenju, brepenenju, govorjenju in ravnanju. Zraven tega pa je bil ponižen, kakor pomladanska vijolica med bodočim trnjem.

Za geslo svojega življenja si je bil izvolil pred vsem besede Kristusove: „Dajte Bogu, kar je božjega!“

Bil je duhovnik po svojem poklicu, in sicer duhovnik po volji svojega Odrešenika. Bil je dika med duhovenstvom cele škofije. Njegov vzvišen stan mu je bil svet in visoko svete so mu bile dolžnosti, katere mu je isti nakladal.

V prvi vrsti si je prizadeval, sebe po-

danih 368 glasov, in za to imajo 11 poslancev! Ali je to kaka pravica? Katoliško-narodna stranka zastopa ljudstvo, zato ljudstvu pravice!

Liberalni stebri se majejo. Na zveznem občnem zboru sloven. „Sokola“, ki je bil polnoštevilno obiskan in ga je otvoril starosta, vodja liberalne stranke, dr. Tavčar, je bil izvoljen kot starosta sokolske zveze dr. Ravnikar. Tavčar je dobil en glas. Dr. Kušar je zahteval, naj nosi „Sokol“ vedno značaj narodno-napredne stranke. Dr. Treo je ugovarjal in zahteval, naj vlada v „Sokolu“ svoboda, kar je večina odobrvala. Pri ovacijah, ki so z njimi počastili novega starosta, so Tavčar in somišljeniki vstali ter odšli. „Narod“ je bil silno žalosten; očita novi struji v „Sokolu“, da je klerikalna ter prijemlje ostro, osobito Štajerca, češ, da je pri njih narodna stvar tako žalostna, kakor nikjer drugod. Štajerski sokoli! Tako govori v nemških objemih se topeča telesaa straža dr. Tavčarjeva! Protestantovski vsenemški list „Evangelischer Gemeindebote“ slavi Tavčarjevo zasluge za boj proti katoliški cerkvi.

Krščansko-socijalna zmaga na Dunaju. Krščanska misel je na Dunaju še vedno zmagovita. Dne 10. oktobra sta bili na Dunaju dve volitvi, jedna za državni, druga za deželni zbor. V obeh je zmagala krščansko-socialna stranka s svojima kandidatom, profesorjem Sturmom in prof. Volnijem. Krščansko-socialna stranka se je morala pri teh volitvah boriti proti petim sovražnikom, proti socialdemokratom, nemškim nacionalcem, liberalcem, Šenerijancem in Volfovcem, tem veselejša je torej njihova zmaga.

Nemški tolovaji v Brnu. Nemec je povsod, kjer biva, nestrpen do skrajnosti. Vse bi rad sam imel in sam bil, drugemu ne privoščil ničesar. Čehi potrebujejo v Brni še jednega vseučilišča. Toda Nemci nočejo tega za nobeno ceno dovoliti, čeravno nimajo prav za prav nič dovoljevati. Za to so priredili dne 1. oktobra Nemci v Brnu shod, na katerem so ugovarjali češki zahtevi. Toda tudi Čehi niso mirovali, ampak so isti dan tudi priredili v Brnu shod, na katerem so zahtevali svoje vseučilišče. Ker je bilo na obeh straneh veliko zborovalcev, prišlo je do pretefov, v katerih so se Nemci izkazali zopet kot pravi tolovaji. Ubili so tudi jednega Čeha, imenoma Pavlika. Nemška omika v Avstriji ne stoji na visoki stopinji in rodi strašne sadove!

svetiti in ohraniti kolikor mogoče na visoki stopinji duhovniške popolnosti. Raditega je mnogokrat vestno opravljal duhovne vaje. Da bi še bolj vnel svojo pobožnost, obiskoval je sloveča božja pota; bil je v Rimu ob grobovih sv. apostolov, v Lurdu, na svetovno-znanem svetišču Marijinem, šel je v Prago ob grob sv. Janeza in večkrat v Velehrad na grob slovanskega apostola sv. Metodija.

Toda duh vnik nima le dolžnosti, sebe posvečevati, temveč tudi vse tiste, ki so v njegovo skrb, v njegovo pastirovanje izročeni. Za nje se naj trudi kakor za samega sebe! Rajni Žičkar je skušal to doseči. Kamor ga je klicala pastirska dolžnost, je šel z veseljem in kopršenjem, poveličevati dušni blagor svojih ovčic. Prižnica je bila kraj njegove delavnosti, odkoder je vedno rad, nešetokrat, oznanjeval čast božjo, čast Marijino, odkoder je svaril pred hudim in v nemal k dobremu. Spovednica je bila zaželjeno mesto, kjer je prebil velik del svojega duhovniškega življenja, kjer je delil božji mir, odpuščanje grehov, kjer je tolažil skesana srca in brisal solze prave spokornosti. Sveti altar pa je bil raj njegovega dušnega veselja, sladkih, nebeških občutkov, kjer je molil svojega Izveličarja, za sebe in za vse svoje ovčice; altar mu je bil sveti dom, kjer je obiskoval svojega Jezusa, katerega je tako neskončno ljubil. (Konec prihodnjic.)